

KNIHOVNY.CZ

Centrální portál českých knihoven

Bohdana Stoklasová

koordinátorka projektu a vedoucí PS pro centrální portál

stoklasova@knihovny.cz

Martin Lhoták

koordinátor projektu a zpravodaj ÚKR

lhotak@knihovny.cz

Hlavní cíl

Koncepce rozvoje knihoven ČR na roky 2011-2015

Priorita č. 6:

Vytvořit silný centrální portál poskytující kvalitní, pohotovité služby, které umožní klientům získat požadovaný dokument v tradiční tištěné nebo digitální formě nebo informaci **kdykoli, odkudkoli a kdekoli.**

Dílčí cíle

- Vytvořit **silný portál** jako základní stavební kámen pro zajištění přístupu do celého systému knihoven (*PS pro CP, vedoucí B. Stoklasová*).
- Vytvořit systém **sdílení uživatelských identit** a využít dostupné systémy **on-line plateb** pro poskytované knihovnické služby (*PS pro sdílení identit a online platby, vedoucí P. Žabička*).
- Zajistit **koordinovaný přístup** knihoven a jejich prostřednictvím uživatelů k **informačním zdrojům** nabízeným systémem knihoven (*PS pro informační zdroje, vedoucí M. Svoboda*).
- **Optimalizovat systém meziknihovnických výpůjčních služeb** a dodávání dokumentů s důrazem na rychlost, pohotovost, spolehlivost a efektivní využití informačních zdrojů (*PS pro MVS a DDS, vedoucí K. Košťálová*).
- Vytvořit podmínky k tomu, aby **každá knihovna** působila **jako rozhraní pro vstup do celého systému knihoven** a **každý knihovník** byl **schopen poskytnout komplexní službu** (*všechny PS, pilotní knihovny, postupně další knihovny*).

Přínos projektu

- Bude k dispozici silný portál pro zajištění centrálního přístupu do celého systému knihoven z kterékoli zapojené knihovny.
- Portál poskytne komplexní nabídku informací nejen o existenci zdrojů, ale i o jejich dostupnosti. Klient získá jak informaci o dostupnosti primárních dokumentů (tištěných i elektronických) zdarma v nejbližších knihovnách, tak o možnosti získat je za poplatek z pohodlí domova (elektronické dokumenty online, tištěné dokumenty ideálně prostřednictvím placené MVS domů).
- Portál umožní sdílení výsledků digitalizace (pokud bude v budoucnu přijata novela Autorského zákona kodifikující předjednanou dohodu knihoven, nakladatelů a DILIE o kolektivní správě nekomerčních děl).
- Systém sdílení uživatelských identit umožní klientům přihlášením v kterékoli knihovně využívat služby i zdroje celé sítě knihoven.
- Využití on-line plateb pro poskytované knihovnické služby omezí nutnost fyzické návštěvy knihoven pouze pro administrativní úkony.
- Pro knihovny bude k dispozici nové rozhraní integrující jejich vlastní katalog a zdroje se širokým spektrem dalších zdrojů. Pro odborné knihovny je významná integrace s předplacenými zahraničními odbornými zdroji, zahraničními katalogy a databázemi atd. Pro městské a krajské knihovny bude významnější integrace s českými zdroji (např. noviny, časopisy, televizní a rozhlasové zpravodajství agregované v Newton Media, krajské zdroje atd.). Rozhraní bude parametrizovatelné podle potřeb jednotlivých knihoven/skupin knihoven a bude záležet na jejich rozhodnutí, do jaké míry je využijí (jako hlavní nebo alternativní rozhraní).
- Optimalizace systému meziknihovnických výpůjčních služeb a dodávání dokumentů s důrazem na rychlost, pohotovost, spolehlivost a efektivní využití informačních zdrojů zvýší komfort dodávání tištěných dokumentů přímo do místa bydliště.

Co je hotovo

Jsou splněny cíle projektu pro rok 2012:

- Zpracování a zveřejnění Projektového záměru http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/09/KNIHOVNY-CZ_Projektovy-zamer_2012_09_10.pdf
- Vytvoření a zprovoznění informačního portálu projektu <http://www.knihovny.cz>
- Příprava a zveřejnění žádosti o informace (Request for Information – RFI) pro potencionální dodavatele řešení pro centrální portál <http://www.knihovny.cz/rfi>
- Vyhodnocení odpovědí na RFI (hotovo – neveřejné, 2 etapy – 2012, 2013)
- Příprava a zveřejnění vzorků pro testování funkčnosti nabízených řešení na datech určených pro integraci v rámci centrálního portálu (Proof of Concept – POC) (hotovo, testování v rámci POC proběhlo, část výsledků dostupná) <http://www.knihovny.cz/rfi/ukazky-prace-s-daty>
- Vyhodnocení POC (hotovo – neveřejné, 2 etapy – 2012, 2013)

Cíle pro rok 2013

1. Vytvoření pracovních skupin zaměřených na realizaci jednotlivých cílů projektu (hotovo)
2. Podrobné vyhodnocení RFI a vzorků pracovní skupinou pro CP (hotovo)
3. **Návrh organizačního a finančního zajištění projektu s ohledem na dlouhodobou udržitelnost**
4. Příprava, realizace a vyhodnocení výsledků průzkumu uživatelských potřeb a očekávání
5. Příprava, realizace a vyhodnocení výsledků průzkumu potřeb a očekávání knihoven
6. Příprava Projektového záměru verze 2
7. **Příprava a vyhlášení RFP včetně přípravy vzorků CPK pro testování**
8. **Vyhodnocení RFP včetně výsledků testů**
9. Příprava základu zadávací dokumentace pro výběrové řízení
10. Provoz a rozvoj informačního portálu
11. Prezentace projektu CPK na konferencích a seminářích i pro skupiny knihoven či jednotlivé knihovny
12. **Zajištění komunikace projektu CPK**

Hlavní úkoly pracovních skupin v roce 2013

Pracovní skupina pro CP (vedoucí Bohdana Stoklasová)

1. Podrobné vyhodnocení RFI a vzorků pracovní skupinou pro CP (hotovo)
2. Příprava, realizace a vyhodnocení výsledků průzkumu uživatelských potřeb a očekávání (externí spolupráce)
3. Příprava, realizace a vyhodnocení výsledků průzkumu potřeb a očekávání knihoven (spolupráce KI NK ČR)
4. Příprava Projektového záměru verze 2
5. Příprava a vyhlášení RFP včetně přípravy vzorků CPK pro testování
6. Vyhodnocení RFP včetně výsledků testů
7. Příprava základu zadávací dokumentace pro výběrové řízení
8. Provoz a rozvoj informačního portálu
9. Prezentace projektu CPK na konferencích a seminářích i pro skupiny knihoven či jednotlivé knihovny
10. Zajištění komunikace projektu CPK (externí spolupráce)

Další informace o úkolech PS:

http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/09/CPK_Prezentace-vedoucich-PS_CP.pdf

Hlavní úkoly pracovních skupin v roce 2013

Pracovní skupina pro informační zdroje (vedoucí Martin Svoboda)

1. Úprava seznamu zdrojů uvedeného v RFI (u nakupovních zdrojů na úroveň titulu)
2. Doplnění lokálních zdrojů, které nejsou standardní součástí „big indexu“
3. U všech požadovaných zdrojů nutno zajistit možnost harvestovat metadata a indexovat obsah, dostupnost obsahu pro vyhledávání, uvést objemy, formáty, rozhraní, majetková práva a kontaktní osoby
4. Označení zdrojů, které nejsou součástí „big indexů“ a nehodí se ani do lokálních indexů (velké zahraniční katalogy, databáze a další zdroje, využívané v JIB i oborových branách, kam s nimi?)

Další informace o úkolech PS:

http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/09/CPK_Prezentace-vedoucich-PS_InfZdroje.pdf

Hlavní úkoly pracovních skupin v roce 2013

Pracovní skupina pro sdílení identit a online platby (vedoucí Petr Žabička)

Identity

Poznámka: online přihlášení stačí pro online služby, pro fyzické výpůjčky nutná návštěva knihovny + doregistrace

1.Zapojení dalších knihoven do využívání mojeID (Implementace mojeID do knihovnických systémů: Aleph - vyřešeno v MZK, není součástí lokální distribuce; KP-Sys - implementováno; Clavius, Cosmotron, Koniáš, DaWinci - různá stadia přípravy), mojeID – sleva pro knihovny z 1000 Kč na 1 Kč, uvažovaná podpora Shibbolethu

2.Rozšíření služby o možnost validace přímo v MZK

3.Vyjasnění nutnosti zapojení do eduID - knihovny předplácející informační zdroje zahrnuté do CPK musí být zapojené do eduID (alespoň jedna instituce z konsorcia, nabízející vzdálený přístup komukoli, CPK bude zapojen do eduID jako service provider, CPK nebude identity providerem, ale musí být schopen registrovat uživatele a tyto lokální účty propojovat s účty u jednotlivých knihoven do portálu zapojených)

Platby

1.RFI, vyhodnocení, pak RFP – příprava zadávací dokumentace pro VŘ na dodavatele a provozovatele platebního systému CPK (NTK ochota platební systém provozovat, mojeID uvažuje o možnosti stát se i platební metodou)

Další informace o úkolech PS:

http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/09/CPK_Prezentace-vedoucich-PS_id-platby.pptx

Hlavní úkoly pracovních skupin v roce 2013

Pracovní skupina pro MVS a DDS (vedoucí Karolína Košťálová)

- 1. Získání informací o možnostech implementace protokolu ISO ILL v KS užívaných v ČR, návrh alternativních možností částečného využití ISO ILL**
- 2. Prověření možnosti vytvoření centrálního ILL managera jako alternativy k využití ISO ILL**
- 3. Analýza stavu DDS (nyní v ČR 4+1 – snaha o sjednocení nebo propojení)**
- 4. Jednání s DILIA o snížení autorských poplatků (po zvýšení stagnace DDS)**

Další informace o úkolech PS:

http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/09/CPK_Prezentace-vedoucich-PS_MVS-a-DDS1.pdf

Předpokládaný stav v roce 2015

Centrální portál jako základní stavební kámen pro zajištění přístupu do celého systému knihoven bude v pilotním provozu a bude na něj napojena většina z 16 zakládajících knihoven (někde pouze CPK, někde souběh se stávajícím řešením, testování, rozhodování, jak dál po vypršení stávajících smluv na discovery systém s CI).

Zakládající knihovny:

- Knihovna Akademie věd
- Národní knihovna ČR
- Moravská zemská knihovna
- Městská knihovna v Praze
- Národní technická knihovna
- Národní lékařská knihovna
- Městská knihovna Kutná Hora
- Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích
- Krajská knihovna Františka Bartoše, Zlín
- Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě
- Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje
- Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové
- Městská knihovna Tábor
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně – Knihovna
- Knihovna Národního muzea
- Masarykova Univerzita – Knihovnicko-informační centrum

KNIHOVNA 1

Finance

Identity (uživatelé)

Zdroje

KNIHOVNA 2

Finance

Identity (uživatelé)

Zdroje

KNIHOVNA 3

Finance

Identity (uživatelé)

Zdroje

KNIHOVNA X

Finance

Identity (uživatelé)

Zdroje

Výhled do roku 2020 – scénář A

Pilotní fáze projektu proběhne úspěšně, CPK bude atraktivní i pro další české knihovny. Centrální portál jako základní stavební kámen pro zajištění přístupu do celého systému knihoven bude v plném provozu a budou ho využívat všechny české knihovny.

KNIHOVNA 1

Finance

Identity (uživatelé)

Zdroje

KNIHOVNA 2

Finance

Identity (uživatelé)

Zdroje

KNIHOVNA 3

Finance

Identity (uživatelé)

Zdroje

KNIHOVNA X

Finance

Identity (uživatelé)

Zdroje

Výhled do roku 2020 – scénář B

Výsledky pilotní fáze projektu nebudou přesvědčivé, zakládající (pilotní) knihovny zůstanou u svých původních systémů, CPK nebude atraktivní pro další české knihovny. Centrální portál bude využívat jen malý počet českých knihoven, takže se de facto nebude jednat o centrální portál.

Výhled do roku 2020 – scénář C

Neproběhne ani pilotní pilotní fáze projektu – projekt nebude vůbec prakticky zahájen.

A,B nebo C – na čem záleží výsledek?

- **Ochota ředitelů knihoven podílet se aktivně na přípravě, testování a realizaci CPK a vyslat své lidi do pracovních skupin (+)**
- **Obsazení pracovních skupin kvalitními odborníky schopnými připravit kvalitní RFP a otestovat a posoudit nabízená řešení a podílet se na praktické realizaci projektu (+)**
- **Zájem potenciálních dodavatelů řešení pro CPK (+)**
- **Vyřešení organizačního a finančního zajištění projektu včetně dlouhodobé udržitelnosti (?)**
- **Nalezení uspokojivého hotového a komplexního řešení za rozumnou cenu (?)**
- **Odvaha otevřít a řešit dlouho odkládané problémy, protože jinak i nejlepší řešení skončí v polovině cesty (velké množství souborných katalogů v ČR, charakter SK ČR, roztříštěnost DDS, různý postoj k MVS atd.) (?)**

Má CPK s tolika ??? vůbec smysl?

Nejsou zde jen ??? a rizika, ale již nyní i evidentní pozitivní výsledky:

•Existuje Projektový záměr_verze 1, který určuje hlavní směr.

http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/09/KNIHOVNY-CZ_Projektovy-zamer_2012_09_10.pdf

•RFI nastolilo základní otázky, získali jsme velmi cenné odpovědi i výsledky práce se vzorky, které ovlivní Projektový záměr_verze 2 i RFP.

•Ředitelé knihoven mají o projekt zájem, dali k dispozici své lidi, jsou ochotni uzavřít smlouvu a podpořit CPK finančně (za předpokladu, že jim ušetří finanční prostředky jinde a pomůže zkvalitnit služby).

•Ředitelé zakládajících knihoven tvoří Radu CPK. Jedná se o oficiální orgán schopný řešit problémy strategického významu, dávat doporučení i úkoly a posouvat věci kupředu. Více informací viz http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/09/Zapis_vyjezdni_zasedani_Rady_CPK_KH_20130327_8_FINALE_REV.pdf

•Všichni hlavní potenciální dodavatelé řešení (jedná se o klíčové hráče na světovém trhu) mají o projekt zájem a přicházejí s cennými podněty.

•Vznikly 4 pracovní skupiny sdružující věcně příslušné odborníky z různých knihoven. Díky jejich přispění bude vytyčen směr i cílů v Projektovém záměru i RFP kvalitní a široce využitelné. Budou existovat solidní podklady jak pro optimální hotovou a komplexní variantu řešení, tak (pokud se nepodaří nalézt takovou variantu za přijatelnou cenu) pro případné pomalejší stavebnicové řešení.

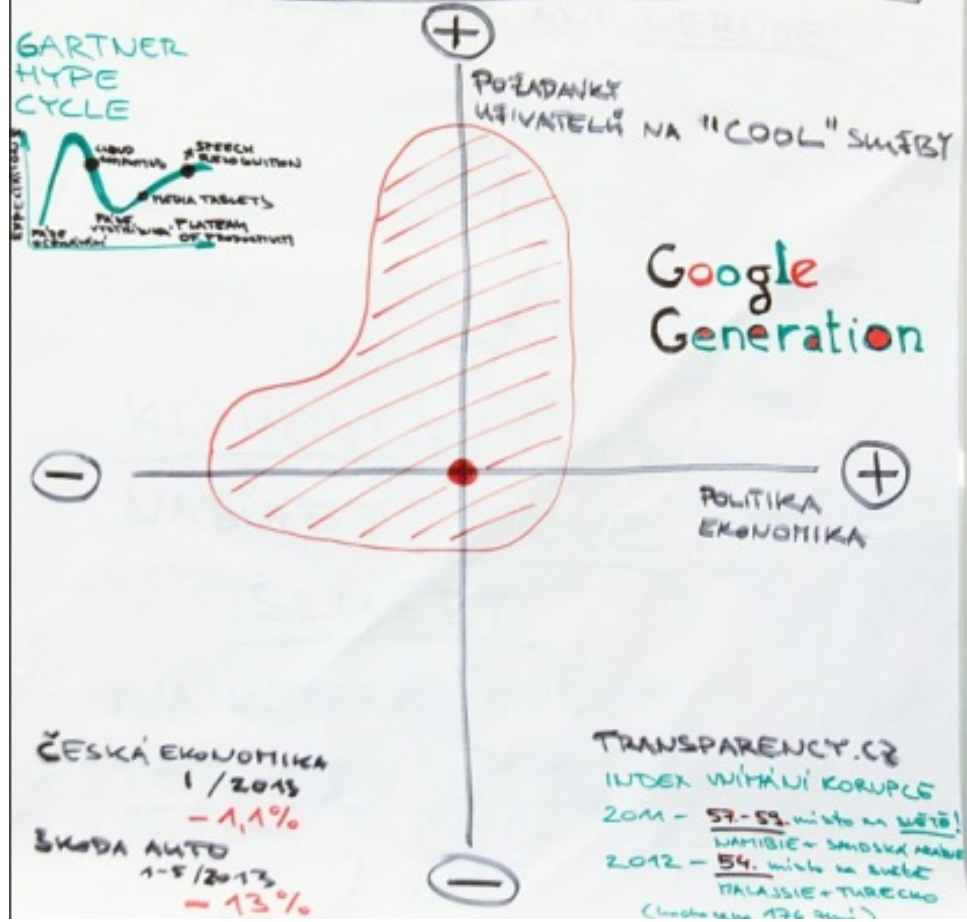
•V zájmu integrace pod střechou CPK byl zahájen dialog mezi potenciálními dodavateli řešení a distributory knihovních systémů (otevřenost systémů, specifikace rozhraní, standardy).

•Většina výše uvedeného svým významem přesahuje rámec CPK.

Má CPK s tolika ??? vůbec smysl?

- Je skutečně smysluplné ho mít?
- Potřebují ho uživatelé a budou ho využívat. (Vědí uživatelé co chtějí?)
- Potřebují ho knihovny a knihovníci?
- Stojí to za tu námahu?
- Budou dlouhodobě k dispozici dostatečné finance? (Co to znamená dlouhodobě?)
- Bude dostatečný počet „tahounů“ projektu?
- Nezapomněli jsme na něco důležitého?
- ...

JAK MOTIVOVAT KNIHOVNY, ABY PŘISTOUPILY?

KNIHOVNY.CZ

1)

UŽIVATEL JE ZVYKLÝ/ZVYKÁ SI
NA RÝCHLÝ A SNADNÝ SERVIS

A BUDE HO CHTÍT VŠUDE!

2)

PENĚŽ NENÍ MNOHO

A ZŘEJMĚ ANI NEBUDE

KNIHOVNY MUSÍ

NABÍZET NOVÉ

SLUŽBY

NA KTERÉ OVŠEM

NEBUDOU "NOVÉ" PENĚŽE

≡ KNIHOVNY.CZ

ŘEŠENÍ PRO VŠECHNY SVĚTY:

CENTRÁLNÍ PORTÁL KNIHOVEN

▶ SPOLEČNÝM POSTUPEM KNIHOVNY ZÍSKAJÍ:

- LEPŠÍ CENU PRO DISCOVERY ŘEŠENÍ A CI
- VĚTŠÍ VLIV NA LEGISLATIVNÍ ZMĚNY
- MOŽNOST ZÍSKAT UŽIVATELE, KTERÍ BY SE SINAK UVAŽILI
- ŘEŠENÍ, KTERÝM POTĚŠÍ (A NEZTRATÍ) SVÉ SVÁZANÉ UŽIVATELE
- MOŽNOST IMPLEMENTACE NOVÝCH FUNKCÍ NAD ^{SPOLEČNÝMI} DATY (WEB 2.0, DOPORUČOVÁNÍ, PŘEVÁŽNĚ NA VYDAVATELE, ...)
- LEPŠÍ PŘEHLED O CHOVÁNÍ A POŽÁDÁVČÍCH UŽIVATELŮ
- VĚTŠÍ SÍLU PRO ZÍSKÁNÍ DOTACÍ
- ŘEŠENÍ, KTERÉ BY SAMI NEBOHLY ZÍSKAT!

▶ SPOLEČNÝM POSTUPEM KNIHOVNY

NEZTRATÍ:

- SVOU IDENTITU - MOHOU FUNKCE PORTÁLŮ ^{UŽÍVAT} ^{POSKYTOVAT} ^{SAMOSTATNĚ}
- ^{MOŽNOST} ROZHODOVAT O VÝVOJI A NOVÝCH FUNKCÍCH CPK
- KONTROLU NAD NOŠENÍMI FINANČNÍMI
- **SVÉ UŽIVATELE !!!**

KNIHOVNY.CZ

Jakou střechu budou české knihovny mít, záleží především na nich.

